

'el poble petit' > *Irgo* (TVBoí II, 14).⁴

També el primer component de *Montan* és basc i ibero-basc: *mendi* 'muntanya'; només és que en MENDI ANDI 'turó gran', *mendi* fou substituït per la seva traducció romànica MONTE, tal com en *Montiberri* (prop del Pont de Suert), provinent de MENDI-BE-ERRI 'poble sota la muntanya' (v. supra l'art. *Besiberri*). I tal com en *Montesa*, ibero-romà MENTESA, tenim encara MENDI adaptat progressivament al ll. MONTE (V. encara el grup que hem format amb l'iber MENDI-CU-LEIA; 10 i en *Mentui*, art. supra).

Encara més en retrobarem, car aviat veurem que *Oivan*, poble del Berguedà, situat a l'altra banda del Llobregat, quasi enfront de la *Valldan* (2), ve de OLO-ANDI 'la gran cabana' —enllaçant amb l'arrel dels *Olost* 15 i *Oló* de més a llevant (V. art. *Olo*).

Quant a la raó semàntica de l'etim. MENDI ANDI de *Montan* 'la muntanya gran', ja parlen els fets: *Montan* (1) és muntanya amunt d'asprives serres: més amunt que Tost, en els pendents del *Montsec de Tost*. «acon-20 seguint lo Montsec (diu Z. Rocafort), 1701 m. sobre el nivell del mar» i veg. la foto de grans escarpats que ens dóna a la pàgina 552: penya-segats alternant amb boscúria; «entre els monts públics alienables» afegeix ell, «està comprès lo nomenat 25 M a l e s e s, de 344 hectàrees».

Montanissell, en l'ampit de la formidable Serra de Boumort.

Montán (2), el xurro i *Montanejo* són en les graonades successives de la gran *Sierra de Pina* o de 30 *Montalgrao* (1401 alt., la més alta al sud del Penya-golosa).

La *Valldan* (1) pren nom com hem vist, de la *Serra d'An*, que la separa d'Oliana; i així com Oliana és a 469 alt., el llogaret de la *Valldan*, a l'altre vessant 35 de la serra, (per més que sigui una vall) és encara a 675 alt. La *Valldan* (2) és ben bé una vall gran, trobant-se al capdamunt d'una de les que baixen cap al Llobregat des de l'alta serra de Queralt i Castellberguedà. Si bé aquí s'obre una doble possibili-40 tat: potser també *An* hi designa la muntanya, o bé es formaria ja en basc el cpt *Aran-andi* 'vall gran' i *Aran* fou traduït al ll. VALLIS, per una obligada contracció haplògica *A(An-)andi*, que l'hauria tornat incomprensible.

Acabem amb altres noms menys ben documentats, on sembla entrar *Montan* com component. Un Guillem de *Vilamuntan* figura en un doc. de 1206 relatiu a *Monsoli* (*Mansolí* vell mas de St. Hilari 50 Sacalm) p.p. MiretS. (*Templ.* p. 33). Un altre, en un doc. molt antic del Ross., en el qual es donen a l'esgl. d'Elna «in terra Helenense, Moselgonas --- Villa rara --- et in *Vila Montano* ---» a. 913 (Mor. IV, f° 14); ja Fossà hi re-coneixia *Mosselló*, lloc que hom 55 troba entre les dependències d'Elna, des de 914

(Ponsich, *Top.*39); i *Vila-rasa*, que hom troba entre les de St. Cebrià, allí a la vora (Ponsich, *Top.* p.57).

Ni l'un ni l'altre es poden identificar amb *Montan* (1), que és tan lluny, però el de 1205 no és impossible que pugui venir, sigui del d'Elna o fins de *Montan*, perquè del context que ens dóna Miret no resulta clar que sigui una persona de prop de St. Hilari, i essent nom d'un templer, podria venir de lluny. En fi anoto una *Font de řōkəmunťān* a Gualta (Baix Emp.), de la qual no em consta sinó que és prop del «Puig de la Pasquala» dins el mateix terme (XXII, 167.13).

En fi, ja en unes notes sobre *An* i *Anàs* (vol. II 85b9, 18ba24.26) s'ha plantejat la qüestió de si aquest NL de Cerdanya podria també relacionar-se amb l'etim. de *Montan* i *Valldan*

¹ Cita més completa, supra. s.v. Capistrano, coment. a l'art. *Baén*.— ² Crec infundada la forma *Valldany* amb *-ny* del Nom. C.E.C., que vaig fer rectificar en la segona edició.—³ O sigui *El Guspí*. És el testament de Babot. Més detalls en l'art. *Guspí*. Notem que Cambrils i Odèn formen mun. amb La Vallan; i que també Clarà i el Guspí en són a prop; i no gaire més apartat, Alinyà, que és a 7 k. de *Montan* (1).— ⁴ En lloc de la forma basca moderna *andi*, hi hagué una variant arcaica *anti* que es repeteix en bastants pobles de Navarra. *Urzante* <ut-tz-anti 'aigua gran', com em feia nota el meu mestre de basc, Odon de Apraiz (1933), en combinació amb els veïns *Murchante* i *Cascante*: aquest 10 k. SSO. de Tudela, *Murchante* a 5 k. d'aquesta ciutat i *Ur-zante*, agre. de *Cascante*, és a mig camí entre els altres dos. Amb *Cascante*, cf. *gaz-ko* «de queso» en basc (= 'formatgeria'); *mur* pot ser var. de *buru* 'cap' o bé del ll. MURUS. En el fons tots aquests noms són paral·lels dels nostres *Mendi-andi* etc.

Montanartró, V. *Montenartó* *Montanissell*, V. *Montan*

MONTANUI

45 Població de la part de l'Alta Ribagorça limitrofa ja de l'aragonès, a 1205 m. d'altitud i a mig aire de la Serra de Sant Aventí. Constitueix un bon mirador, des d'on es pot contemplar gairebé tota la Vall de Barravés, del Tossal de Miravet fins al Port de Viella. Segons Madoz, tenia «61 almas» en la primera meitat del segle XIX i ha tornat a tenir gairebé aquesta mateixa població (62 habitants) l'any 1993. El seu nom ha estat pres per designar un gran municipi que comprèn tot un seguit de pobles de les valls de la Ribagorçana i del Valira de Castanesa: Aneto, Bono, Estet, Forcat, Vinyal, Ginast, Fontjanina, Ardanui, Denui,